

KATRIONA VORD

Poslednja
kuća u
ulici

Preveo
Marko Mladenović

■ Laguna ■

Naslov originala

Catriona Ward

THE LAST HOUSE ON NEEDLESS STREET

Copyright © Catriona Ward, 2021

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećeno mom sestriću Riveru Emanuelu Vordu Inoku,
rođenom 14. avgusta 2020.*

Ted Banerman

Danas je godišnjica Devojčice sa Sladoledom. To se dogodilo kod jezera, pre jedanaest godina – bila je tamo, a zatim nije. Tako da je dan loš i pre nego što otkrijem da je Ubica među nama.

Ujutru čim se probudim, Olivija mi žestoko sleti na trbuh, proizvodeći piskave zvuke kao i inače. Ako postoji išta bolje od mačke na krevetu, ja ne znam za to. Obasipam je pažnjom jer će nestati kasnije kada Loren bude došla. Moja ćerka i moja mačka ne žele da budu u istoj prostoriji.

„Budan sam!“, kažem. „Na tebe je red da spremiš doručak.“ Ona me pogleda onim žutozelenim očima a onda bešumno ode. Pronađe kolut sunca, baci se na njega i trepće ka meni. Mačke ne kapiraju šale.

Donosim novine sa stepenika na ulaznim vratima. Gradske mi se dopadaju jer izveštavaju o retkim pticama – možeš da im pišeš ako vidiš nešto posebno, kao što je severni treperak ili sibirski naglasak. Čak i ovako rano, mutni vazduh je topao

kao supa. Ulica kao da je još mirnija nego inače. Umukla, kao da se priseća.

Kada vidim naslovnu stranicu, prevrne mi se želudac. Eto je. Zaboravio sam da je to danas. Ne snalazim se baš najbolje s vremenom.

Uvek stave istu fotografiju. Oči su joj krupne u senci oboda šešira, prsti stežu štapić kao da misli da će joj ga neko možda uzeti. Kosa joj je mokra i blistava na lobanji, kratka kao u dečaka. Kupala se, ali je niko ne obmotava frotirskim peškirom da je obriše. To mi se ne dopada. Mogla bi da nazebe. Drugu fotografiju, onu sa mnom, ne štampaju. Zbog toga su se uvalili u veliku nepriliku. Mada nedovoljno veliku, ako mene pitate.

Imala je šest godina. Svi su se uznemirili. To nam ovde predstavlja problem, pogotovo kod jezera, te se sve brzo odvijalo. Policija je pretresla kuće svih u okrugu za koje je postojala mogućnost da povređuju decu.

Dok su oni to radili, nije mi bilo dozvoljeno da čekam unutra, te sam stajao ispred na stepenicama. Bilo je leto, svetlo i vrelo kao površina zvezde. Kako je popodne promicalo, koža mi je polako gorela. Slušao sam ih kako mi zavrću ružni plavi tepih u dnevnoj sobi, kako dižu podne daske i buše mi rupu u zidu iza ormara jer misle da zvuči šuplje. Psi su mi išli svuda po dvorištu, spavaćoj sobi, svemu. Znao sam kakvi su to psi. U očima su imali belo drveće smrti. Dok sam stajao tamo, došao je neki mršavko s foto-aparatom i slikao. Nije mi palo na pamet da ga sprečim u tome.

„Bez fotke nema priče“, rekao mi je on dok je odlazio. Nisam znao šta to znači, ali veselo mi je mahnuo na rastanku, tako da sam mahnuo i ja njemu.

„Šta je bilo, gospodine Banermane?“ Detektivka je izgledala kao oposum. Veoma umorna.

„Ništa.“ Tresao sam se. *Moraš da čutiš, Mali Tedi.* Zubi su mi cvokotali kao da mi je hladno, ali bilo mi je strašno vruće.

„Dozivali ste me. I kazali ste 'zelena', čini mi se.“

„Sigurno sam razmišljao o jednoj priči što sam je izmislio kad sam bio dete, o izgubljenim dečacima koji su se pretvorili u zelene stvari na jezeru.“ Ona me je pogledala. Odlično sam znao. Stalno mi upućuju takve poglede. Čvrsto sam se držao za stablo malog hrasta u dvorištu. Drvo mi je davalo snagu. Da li je imalo šta da se kaže? Ako i jeste, to mi je lebdelo tik preko ruba misli.

„Gospodine Banermane, da li vam je ovo jedino prebivalište? Nemate drugih nekretnina u okolini? Lovačku kolibu, ništa slično?“ Ona je obrisala znoj s gornje usne. Briga joj je pritiskala pleća kao nakovanj.

„Ne“, kazao sam. „Ne, ne, ne.“ Ona ne bi razumela za vikendicu.

Policija je naposljetku otišla. Morali su jer sam čitavog popodneva bio u *Seven ilevenu* i svi tako kažu. Tako kaže snimak sa sigurnosne kamere. Šta sam tamo obično radio: sedeo sam ispred na pločniku pored kliznih vrata. Kada bi se ona naglo otvorila i pustila ljude napolje u naletu studenog vazduha, tražio bih bombonu. Katkad ako bi imali, oni bi mi je dali, a ponekad mi je čak kupili. Mama bi mi se stidela da je znala, ali ja sam obožavao bombone. Nisam ni prišao ni jezeru ni Devojčici sa Sladoledom.

Kada su najzad završili i pustili me da se vratim u kuću, svuda se osećao njihov miris. Tragovi parfema, znoja, škripave gume i hemikalija. Uznemirio sam se što su videli moje dragocenosti, kao što je fotografija s mamom i tatom. Fotografija je bleдела još tada, bledele su njihove crte. Oni su me ostavljali, iščezavali u belinu. Zatim je tu bila pokvarena muzička kutija iznad kamina – mama ju je donela iz svog dalekog zavičaja. Muzička kutija nije svirala. Pokvarila se istog onog dana

kada sam razbio matrhoške, onog dana kada se dogodilo ono s mišem. Balerinica je bila otkinuta s držača, oborena i mrtva. Možda mi je najkrivlje bilo zbog nje. (Zovem je Eloiz. Ne znam zašto; jednostavno liči na Eloiz.) U uvu sam čuo mamin prelepi glas. *Uzimaš mi sve, Teodore. Uzimaš, uzimaš, uzimaš.*

Oni ljudi su mi gledali sve stvari svojim očima i mislima i više nisam imao utisak da je kuća moja.

Zažmurio sam i duboko disao kako bih se smirio. Kada sam otvorio oči, matrhoška mi se samozadovoljno smešila. Pored nje je stajala muzička kutija. Balerina Eloiz je stajala ponosna i uspravna, savršenih ruku dignutih iznad glave. Mama i tata su se osmehivali s fotografije. Moj prekrasni narandžasti tepih bio mi je kao mekane pilule pod nogama.

Odmah mi je bilo bolje. Sve je bilo u redu. Bio sam kod kuće.

Olivija mi je naletela glavom na dlan. Nasmejao sam se i uzeo je. Od toga mi je bilo još bolje. Ali gore na tavanu, zeleni dečaci su se pomerali.

Sutradan sam izašao u novinama. Naslov je glasio PRETRAŽENA KUĆA OSUMNJIČENOG. I tamo sam bio ja, kako stojim ispred kuće. Pretresli su oni i druge kuće, ali iz članka se moglo zaključiti da je u pitanju samo moja i pretpostavljam da su ti ljudi bili toliko pametni da sakriju lice. *Bez fotke nema priče.* Fotografiju su stavili tik do Devojčice sa Sladoledom, što je samo po sebi bilo priča.

Na slici se nije videlo ime ulice, ali pretpostavljam da su je ljudi prepoznali. Razbijali su mi prozore kamenjem i ciglama. Često su to radili. Čim bih zamenio jedno okno, razbio bi ga novi kamen. Imao sam utisak da ću poludeti. To se dogodilo toliko puta da sam odustao i zakucao šperploču na prozore. To ih je usporilo. Nije toliko zabavno bacati kamenje kada nema šta da se razbije. Prestao sam da izlazim preko dana. To je bilo nezgodno vreme.

* * *

Devojčicu sa Sladoledom – novine s njenom fotografijom, hoću reći – stavljam u ormar ispod stepenica. Saginjem se da ih stavim na dno gomile. Tada ga ugledam na polici, napola skrivenog iza kule novinske hartije – diktafon.

Smesta ga prepoznajem. Mamin je. Uzimam aparat s police. Čudno se osetim kada ga dodirnem, kao da neko u blizini šapuće, tik ispod granice mog sluha.

U aparatu se već nalazi traka, delom iskorišćena – nasnimljeno je otprilike pola jedne strane. Stara je, sa prugastom žuto-crnom etiketom. Sa njenim izbledelim formalnim rukopisom. *Beleške.*

Traku ne slušam. Znam šta je na njoj. Ona je uvek naglas izgovarala svoje beleške. Glas joj je neznatno zapinjao na suglasnicima; nije toga mogla sasvim da se otarasi. U glasu joj se čulo more. Mama se rodila daleko, pod jednom tamnom zvezdom.

Razmišljam: *Samo ga ostavi tu, zaboravi da si ga video.*

Pojeo sam kiseli krastavac i sada se osećam mnogo bolje. Na kraju krajeva, ono se davno dogodilo. Svetlost raste i biće divan dan. Doći će ptice. Svakog jutra one naviru iz šume i sleću mi u dvorište. Žutogrlke, kraljići, strnadice, krstokljuni, vrapci, kosovi, divlji golubovi. Prepuno je i prelepo. Obožavam to da gledam. Napravio sam špijunku tačno odgovarajuće veličine taman na pravom mestu na šperploči – vidi se čitavo dvorište iza kuće. Pazim da hranilice uvek budu pune i da ima vode. Ptice mogu da pate po ovoj vrućini.

Spremam se da pogledam napolje kao što to činim svakog dana, kada me odjednom spopadne strah. Utroba mi ponekad zna pre glave. Ovo nije u redu. Jutro je odveć tiho. Govorim sebi da ne budem čudak, duboko udišem i primičem oko rupi.

Najpre vidim šojku. Ona leži na samoj sredini travnjaka. Njen blistavi haos od perja presijava se kao naftna mrlja. Trza se. Jedno dugo krilo gladi vazduh, goreći od želje da poleti. Ptice izgledaju čudno kada su prizemljene. Nisu stvorene za to da dugo budu na jednom mestu.

Ruke mi se tresu dok okrećem ključeve u tri velike brave na zadnjem ulazu. *Škljoc, škljoc, škljoc*. Čak i sada zastajem da ih zaključam za sobom. Ptice leže po čitavom dvorištu, rasejane po sprženoj travi. Trzaju se, uhvaćene bespomoćne na nečemu što liči na komade zagasitog papira. Mnoge su mrtve, možda dvadeset njih. Neke nisu. Izbrojim sedam srdaca što još kucaju. One brekću, uskih crnih jezika ukočenih od bola.

Mozak mi juri kao mravi, na sve strane. Trebaju mi tri udisaja da shvatim šta vidim. Neko je u toku noći otišao do svake hranilice i postavio lepljive zamke, obmotao ih oko žičanih kaveza, pričvrstio ih na kugle što vise s kanapa. Kada su ptice došle u zoru da se hrane, noge i kljunovi su im se zalepili za lepak.

U glavi mi je samo: *Ubistvo, ubistvo, ubistvo...* Ko bi to uradio pticama? Zatim pomislim: *Moram da raščistim. Ne smem dozvoliti da Loren vidi.*

Ona prugasta ulična mačka čuču u bršljanu kod žičane ograde, napregnutih očiju boje ćilibara.

„Beži!“, vičem. Gađam je onim što mi je najbliže pri ruci, a to je prazna limenka piva. Limenka je promaši i udari u stub ograde, proizvodeći zvuk nalik na *dang*. Mačka odlazi polako, neravnomerno hramljući na šapama, kao da je sama to rešila.

Sakupljam žive ptice. One mi se lepe u rukama, spojene u trzavoj masi. Liče na kakvo čudovište iz mojih noćnih mora, na sve strane noge i oči, kljunovi što piju vazduh. Kada pokušam da ih razdvojim, perje se odvaja od kože. Ptice ne proizvode nikakav zvuk. Možda je to najgore od svega. Ptice nisu kao ljudi. Ućute se od bola.

Nosim ih unutra i pokušavam sve čega se setim kako bih rastvorio lepak. Ali dovoljno mi je da probam nekoliko puta s

rastvaračem kako bih video da samo pogoršavam stvar. Ptice zatvaraju oči i dahću u isparenjima. Više ne znam šta da radim. Ovakva slepljenost je zauvek. Ptice ne mogu da žive, ali nisu mrtve. Razmišljam da ih udavim a zatim udarim čekićem u glavu. Sa svakom zamišlju osećam se sve čudnije. Razmišljam da otključam ormar s laptopom. Možda internet ima neku ideju. Ali ne mogu da smislim gde da ostavim ptice. Lepe se za sve što pipnu.

Zatim se setim nečega što sam video na TV-u. Vredi pokušati, a sirće imamo. Jednom rukom odsecam komad baštenskog creva. Ispod sudopere vadim veliku plastičnu kutiju, sodu bikarbonu i belo sirće. Ptice pažljivo stavim u kutiju, koju zapečatim, a onda proturim komad creva kroz rupu što sam je probušio na plastičnom poklopcu. Sirće i sodu bikarbonu pomešam u kesi, koju gumicom pričvrstim za crevo. Sada je to gasna komora. Vazduh u kutiji počinje da se menja, a pernatu trzanje se usporava. Gledam sve to, jer smrt zaslužuje svedoka. To treba da ima čak i ptica. Ne traje dugo. Već su bile napola odustale, od vrućine i straha. Poslednji uquine golub; njegove punačke grudi dižu se i spuštaju sve pliće, a zatim se umire.

Ubica je i mene pretvorio u ubicu.

Leševe stavljam u đubre iza kuće. Mlitava, još topla tela, meka na dodir. Negde u ulici počinje da radi kosilica. Vazduh polako prožima miris pokošene trave. Ljudi se bude.

„Jesi dobro, Tede?“ To je čovek kose boje soka od pomorandže. On svakog dana vodi svog velikog psa u šumu.

Kažem: „Dobro sam, naravno.“ Čovek mi gleda stopala. Shvatam da nemam ni čarape ni cipele. Stopala su mi bela i dlakava. Jedno pokrивam drugim, ali se zbog toga ne osetim nimalo bolje. Pas dahće i ceri mi se. Uopšteno gledano, kućni ljubimci su bolji od svojih vlasnika. Krivo mi je zbog svih onih pasa i mačaka i zečeva i miševa. Oni moraju da žive s ljudima i, još gore, moraju da ih vole. E sad, Olivija nije kućni ljubimac. Ona je mnogo više od toga. (Pretpostavljam da svako tako misli za svoju mačku.)

Kada pomislim da mi se Ubica šunja po kući u hladnom mraku, postavlja mi zamke u dvorištu – možda čak zaviruje unutra, gleda mene, Loren i Oliviju svojim očima mrtve bube – preskoči mi srce.

Vraćam se. Žena s čivavom stoji vrlo blizu. Njena ruka mi je na ramenu. To je neobično. Ljudi obično ne vole da me dodiruju. Pas pod njenom rukom drhti, pilji naokolo iskolačenim očima.

Stojim ispred kuće žene s čivavom, koja je žuta sa zelenim ukrasima. Imam utisak da sam upravo nešto zaboravio, ili da ću svakog časa to otkriti. *Uozbilji se*, govorim sebi. *Ne budi čudak*. Ljudi primećuju čudake. Pamte.

„... tvoje jadno stopalo“, govori žena. „Gde su ti cipele?“ Poznajem taj ton. Sitne žene žele da se staraju o krupnim muškarcima. To je zagonetka. „Moraš da vodiš računa o sebi, Tede“, kaže ona. „Tvoja majka bi se razbolela od brige za tebe.“

Vidim da mi stopalo curi – tamnocrvena pruga preko betona. Mora da sam zgazio na nešto. „Jurim onu uličnu mačku“, kažem. „Jurio sam je, hoću reći. Ne želim da mazne ptice u mom dvorištu.“ (Ne pogađam uvek glagolsko vreme. Kao da se sve uvek događa sada i ponekad zaboravim da se zapravo dogodilo onda.)

„Ta mačka je prava bruka“, kaže ona. Oči joj svetle interesovanjem. Dao sam joj nešto drugo da oseća. „Stvorenje je napast. Trebalo bi da se grad pobrine za ulične mačke kao što se brine za ostalu gamad.“

„Slažem se“, kažem. „Naravno.“

(Ne pamtim imena, ali imam svoje načine procenjivanja i pamćenja ljudi. Prvi je: da li bi bili blagi prema mojoj mački? Ovu ženu ne bih pustio ni blizu Oliviji.)

„U svakom slučaju, hvala“, kažem. „Sad mi je lakše.“

„Nego šta“, kaže ona. „Dođi sutra na ledeni čaj. Napraviću keks.“

„Sutra ne mogu.“

„Pa dobro, kad god želiš. Komšije smo. Treba da pazimo jedno na drugo.“

„I ja stalno to govorim.“ Učtiv sam.

„Imaš lep osmeh, Tede, znaš? Treba češće da ga koristiš.“

Mahnem, iscerim se i otćopam, podražavajući bol koji ne osećam, manje se oslanjajući na nogu iz koje krvarim dok se ne uverim da je ona zašla za ugao.

Žena s čivavom nije primetila da sam nestao, što je dobro. Izgubio sam vremena, ali ne previše, čini mi se. Pločnik mi je još topao pod nogama, nije vreo. Kosilica još zuji negde u ulici, miris pokošene trave lepljiv je i zelen u vazduhu. Možda dva minuta. Ali to nije trebalo da se dogodi na ulici. I trebalo je da se obujem pre nego što sam izašao iz kuće. To je bila greška.

Posećeno stopalo čistim sredstvom za dezinfekciju iz zelene plastične bočice. Mislim da je namenjeno za podove i pultove, ne za kožu. Posle toga stopalo izgleda mnogo gore; koža je crvena i osetljiva. Izgleda kao da bi baš bolelo kada bih mogao to da osetim. Ali barem je posekotina sada čista. Zavijam stopalo gazom. Po kući imam mnogo gaze i zavoja. Ovde nesreće nisu retkost.

Ruke su mi lepljive posle toga, kao da nešto prianja za njih, poput žvake ili smrti. Sećam se kako sam negde čitao da ptice imaju vaške. Ili su to možda ribe. I ruke perem onim za pod. Klimav sam. Pijem pilulu koju je trebalo da popijem pre nekoliko sati.

Pre jedanaest godina na današnji dan nestala je Devojčica sa Sladoledom. Jutros mi je neko ubio ptice. Možda ta dva događaja nemaju nikakve veze jedan s drugim. Svet je pun svega i svačega što nema smisla. Ali možda su oni povezani. Otkud je Ubica znao da se tolike ptice hrane u zoru u mom dvorištu? Poznaje li ovaj kraj? Te misli mi ne prijaju.

Sastavljam spisak. Na vrhu pišem: *Ubica*. Spisak nije preterano dug.

*Čovek kose boje soka od pomorandže
Žena s čivavom
Neki neznamac*

Sisam vrh olovke. Nevolja je u tome što komšije ne poznajem baš najbolje. Mama ih je poznavala. To je bila njena fora, da očarava ljude. Ali kad mene vide kako nailazim, oni pređu na drugu stranu. Zaista sam ih video kako se okreću i žurno odlaze. Tako da bi *Ubica* baš mogao da bude tamo negde, dve kuće niže, da jede picu ili šta već i smeje mi se. Dodajem na spisak:

*Čovek-vidra ili njegova supruga ili njihova deca
Muškarci koji zajedno žive u Plavoj kući
Žena koja miriše na krofne*

To su gotovo svi ljudi u ulici.

Ne mislim stvarno da je iko od njih *Ubica*. Neki, poput porodice *vidri*, trenutno su na odmoru.

Naša ulica ima čudno ime. Ljudi katkad zastaju i fotografiju ulubljenu uličnu tablu. Zatim odu, jer iza nema ničega osim šume.

Polako dodajem još jedno ime na spisak. *Ted Banerman*. Nikad se ne zna.

Otključavam ormar gde držim opremu za slikanje, i pažljivo sakrivam spisak ispod stare kutije kreda koju *Loren* nikada ne koristi.

Ljude procenjujem na dva načina – po tome kako se odnose prema životinjama, i po tome šta vole da jedu. Ako je nekome omiljena hrana nekakva salata, taj neko je nesumnjivo rđava osoba. Bilo šta sa sirom, verovatno je u redu.

Još nema ni deset sati – vidim po tome kako sunce prosija-va kroz špijunke na šperploči, kako baca novčice svetlosti po podu – a dan je već veoma loš. Zato odlučujem da spremim sebi rani ručak. U pitanju je moj omiljeni, najbolji ručak na svetu. Dobro, za ovo treba da uzmem spravicu za snimanje.

Jer razmišljam – zašto da ne koristim diktafon za recepte? (Mami se to ne bi svidelo, znam. Na potiljku imam onaj vreli osećaj koji mi govori da ću svakog časa postati nešto što je ona zvala *napašću*.)

Raspakujem novo pakovanje kasete. Lepo mirišu. Stavljam jednu novu u aparat. Kad sam bio mali, uvek sam želeo da se igram njime. Diktafon ima veliko crveno dugme nalik klavirskoj dirci, koje glasno škljocne kada ga pritisnem. E sad, ne znam šta da radim s maminom starom trakom, i to me uznemirava. Ne mogu da je bacim ni da je uništim – to ne dolazi u obzir – ali ne želim da je držim sa svojim lepim novim kasetama. Zato je vraćam u ormar ispod stepenica, gurnem je tamo ispod novina, ispod Devojčice sa Sladoledom. Dobro, spreman!

Recept Teda Banermana za sendvič sa sirom i medom. Zagrejte ulje u tiganju dok ne počne da se puši. Dva parčeta hleba namažite maslacem sa obe strane. Uzmite malo čedra, ja volim onaj rezani, ali vi upotrebite šta god vam se najviše sviđa. To je vaš ručak. Uzmite malo meda i namažite ga na oba parčeta hleba s jedne strane. Čedar stavite na med. Na čedar stavite kolutove banane. Sada zatvorite sendvič i pržite ga u tiganju dok ne porumeni sa obe strane. Kada bude spreman, pospite ga solju, biberom i čili sosom. Presecite ga napola. Gledajte kako sir i med cure iz njega. Maltene ga je šteta jesti. Ha-ha – maltene.

Glas mi je grozan! Kao u kakvog uvrnutog deteta sa žabom u trbuhu. Pa dobro, snimiću recepte, ali ih sigurno neću opet slušati osim ako ne budem morao.

Snimanja se dosetio čovek-buba. Kazao mi je da vodim „dnevnik osećanja“. Te reči mi unose nemir. Zvučalo je jednostavno kada je to rekao. *Pričaj o onome što se događa i kako to utiče na tebe*. E pa, to ne dolazi u obzir. Ali dobro je da snimam recepte u slučaju da jednog dana nestanem i ne ostane niko ko ih pamti. Sutra ću snimiti sendvič sa sirćetom i jagodama.

Mama je gajila određena mišljenja o hrani, ali ja je obožavam. Nekada sam mislio da bih mogao da budem glavni kuvar, da možda vodim neki lokal za ručavanje. *Kod Teda* – zamislite! Ili da pišem knjige recepata. Ništa od toga ne mogu zbog Loren i Olivije. Ne smem da ih ostavim same.

Bilo bi dobro porazgovarati s nekim o tome. (Očito ne sa čovekom-bubom. Vrlo je važno da čoveku-bubi ne pokažem ko sam.) Voleo bih da svoje recepte podelim s nekim prijateljem, ali nemam nijednog.

Sedim na kauču sa sendvičem i gledam čudovišne terence. Čudovišni terenci su sjajni. Glasni su i idu preko svega i kroz sve. Ništa ih ne zaustavlja. Sir i terenci. Trebalo bi da budem srećan. Ali glava mi je puna perja i kljunova. Šta ako se ja zalepim za lepljivu zamku? Šta ako bih jednostavno nestao? Nema nikoga da mi bude svedok.

Osetim blag dodir na boku. Olivija mi gura glavu u ruku a onda mi se penje na krilo teškim kadifеним nožicama. Okrene se još jednom pre nego što mi se smesti na koleno. Ona uvek zna kada se uznemirim. Kauč se tresе od njenog predenja.

„Hajde, mačkice“, govorim joj. „Vreme ti je da ideš u svoj sanduk. Stiže Loren.“ Ona zažmuri a telo joj omlitavi kada se opusti. Bezmalno mi klizi kroz ruke i prede dok je nosim u kuhinju. Dižem poklopac starog, pokvarenog zamrzivača. Odavno je trebalo da ga se ratosiljam, ali Olivija ga obožava, sam bog zna zašto. Kao i uvek, proveravam da li je isključen iz struje, iako godinama ne radi. Prošle sedmice sam izbušio još nekoliko rupa na poklopcu – bojim se da nemaju dovoljno

vazduha. Teško je ubijati stvorenja, razume se, ali mnogo je teže čuvati ih i održavati u životu. Čoveče, u to se baš razumem.

Loren i ja igramo njenu omiljenu igru. Ima mnogo pravila i podrazumeva vožnju ružičastim biciklom kroz kuću ogromnom brzinom dok se izvikuju imena glavnih gradova. Loren dvaput zazvoni zvončetom za tačan odgovor, a četiri puta za netačan. Igra je glasna, ali je nekako obrazovna pa pristajem na nju. Kada neko pokuca na vrata, stavljam ruku na zvonce.

„Čuti dok otvorim“, govorim. „Hoću reći tišina. Da nisi ni pisnula.“ Loren klima glavom.

To je žena s čivavom. Pas bojažljivo izviruje glavom iz njene torbe. Oči su mu blistave i izbezumljene.

„Zvuči kao da se neko žestoko igra“, kaže ona. „Deca i treba da budu glasna, tako ja kažem.“

„Došla mi je ćerka u posetu“, kažem. „Nije zgodan trenutak.“

„Čula sam da imaš ćerku pre nekoliko godina“, kaže žena s čivavom. „Ko mi je rekao? E toga se ne sećam. Ali sećam se da sam čula kako imaš ćerku. Baš bih volela da je upoznam. Komšije treba da se druže. Donela sam ti malo grožđa. Zdravo je, ali slatko je pa ga svi vole. Grožđe vole čak i deca. Zrna su prirodne bombone.“

„Hvala“, kažem. „Ali sada moram da idem. Ona i ja ne provodimo mnogo vremena zajedno. I, znate, kuća mi je u neredu.“

„Kako si ti, Tede?“, pita ona. „Stvarno, kako si?“

„Dobro sam.“

„Kako ti je majka? Volela bih da mi nešto napiše.“

„Dobro je.“

„U redu“, kaže ona jedno minut kasnije. „Valjda ćemo se videti.“

„Ej, tata!“, vikne Loren kada vrata budu sigurno zatvorena za ženom s čivavom. „Čile!“

„Santijago!“, proderem se.

Loren vrisne i odveze se, srljajući i krivudajući oko nameštaja. Dok okreće pedale, glasno peva, pesmu koju je izmislila o mokricama,* a da nisam roditelj nikada ne bih poverovao da mi pesma o mokricama može doneti toliku radost. Ali ljubav to radi, poseže pravo u tebe kao ruka.

Ona iznenada stane, gume zaškripe na drvenim daskama.

„Prestani da ideš za mnom, Tede“, kaže.

„Ali igramo igru.“ Obeshrabrim se. Počinje.

„Ne želim više da se igram. Odlazi, nerviraš me.“

„Izvini, mačkice“, kažem. „Ne mogu. Možda ću ti zatrebati.“

„Ne trebaš mi“, kaže ona. „I želim sama da se vozim.“ Diže glas. „Želim sama da živim u nekoj kući, i sama da jedem, i sama da gledam TV, i da više nikada nikoga ne vidam. Želim da idem u Santijago u Čileu.“

„Znam“, kažem. „Ali deca ne mogu to sama. Mora neko odrastao da vodi računa o njima.“

„Jednoga dana hoću“, kaže ona.

„De, de, mačkice“, kažem, najblaže što mogu. „Znaš da to ne sme nikada da se dogodi.“ Trudim se da budem što iskreniji prema njoj.

„Mrzim te, Tede.“ Ma koliko puta ih ona izgovorila, reči u meni uvek izazivaju isti osećaj: kao da me nešto udari s leđa velikom brzinom.

„Tata, ne Tede“, kažem. „I ne misliš tako.“

„Mislim“, kaže ona, glasa tankog i tihog kao u pauka. „Mrzim te.“

„Hoćemo da pojedemo malo sladoleda?“ Čak i samom sebi zvučim skrušeno.

„Volela bih da se nisam ni rodila“, kaže ona i staje da okreće pedale, zvoneći zvončetom, vozeći tačno preko crteža koji je

* Vrsta kopnenih rakova koji žive na mračnim mestima punim vlage koja im je potrebna za opstanak. (Prim. prev.)

ranije nacrtala, crteža crne mačke sa očima zelenim kao dragulji. Olivije.

Maločas nisam lagao; kuća je stvarno u neredu. Loren je prosula žele u kuhinji a onda prešla biciklom pravo preko njega, ostavljajući lepljivi trag po kući. Po čitavom kauču razbacane su slomljene bojice a na sve strane rasejani prljavi sudovi. Jedna od omiljenih Loreninih igara jeste da vadi sve tanjire iz ormarića jedan po jedan i da ih lizne. Zatim vikne: „Tata, svi tanjiri su prljavi.“ Sada se prevrne s bajsna na pod i počinje da se pravi da je traktor, mumla i puzi. „Dok god je srećna“, mrmljam za sebe. Roditeljstvo.

Podnevnu pilulu pijem s vodom kada Loren natrči na mene. Voda se prospe iz čaše na plavi tepih a pilula mi ispadne iz prstiju, odskoči, žuta tačkica u vazduhu, i nestane. Čučnem i zavirim ispod kauča. Nigde je ne vidim. A još mi ih i ponestaje.

„Dođavola“, govorim bez razmišljanja. „Dođavola.“

Loren počinje da vrišti. Glas joj postaje sirena koja se pojačava dok glava samo što mi se ne rasprsne. „Ti psuješ“, kuka ona. „Ti veliki, debeli, grozni čoveče, nemoj da psuješ!“

I ja samo prasnem. Nehotice, ali prasnem. Voleo bih da kažem da me na to nije podstaklo ono *veliki, debeli*, ali ne mogu. „Dosta je bilo“, vičem. „Tajm-aut, smesta.“

„Ne.“ Ona me grebe po licu, traži mi oči oštrim prstima.

„Ne možeš da se igraš ovde ako ne umeš da se ponašaš.“ Uspeva mi da je odbijem i ona na kraju prestane da se opire.

„Mislim da treba malo da odspavaš, mačkice“, govorim. Spuštam je i puštam ploču. Šapat gramofona smiruje. Kroz vazduh prosejava lepi ženski glas. Zimska je noć i niko nema krevet viška, niko nema bombona... trenutno se ne sećam kako se pevačica zove. Oči su joj pune saosećanja. Kao majka je, ali majka koje ne moraš da se plašiš.

Podižem bojice i flomastere i brojim ih. Dobro je, svi su tu.

Loren sam navikao da spava uz ovu „muziku“. Bila je nervozno dete a izrasta u tešku adolescentkinju. Kako se to zove?

Tvinka.^{*} Nekih dana, kao danas, ona izgleda veoma mala i samo želi da vozi svoj ružičasti bicikl. Brine me ono što se danas dogodilo. Ima mnogo razloga za brigu.

Prvi i najveći: češće odlazim. To se događa kada sam pod stresom. Šta ako jednog dana odem i ne vratim se? Loren i Olivija bi bile same. Trebaju mi jače pilule. Razgovaraću s čovekom-bubom. Pivo mi je hladno u ruci i sikne kao zmija kada povučem jezičak. Iz tegle uzimam tri kisela krastavca s mirođijom, sečem ih napola i mažem puterom od kikirikija. Hrskavo. To je najbolja grickalica i odlično se slaže s pivom, ali ne mogu da uživam u njoj.

Druga briga: buka. Naša kuća je na kraju ulice; iza je samo šuma. A kuća levo od naše prazna je otkad znam za sebe; no-vine zalepljene za unutrašnje strane prozora požutele su i uvile se. Tako da sam s godinama postao manje oprezan. Puštam Loren da viče i peva. O tome treba razmisliti. Čula ju je žena s čivavom.

Ispod kuhinjskog stola rasejan je crni izmet. Vratio se onaj miš. Loren još tiho plače, ali stišava se, što je dobro. Muzika radi svoj posao. Nadam se da će izvesno vreme spavati, a onda mogu da je probudim za večeru. Spremiću njeno omiljeno jelo, viršle sa špagetima.

Treća briga: koliko će dugo ona voleti viršle i špagete? Koliko dugo mogu da je štitim? Stalno treba paziti na nju. Deca su ti kao lanac oko srca ili vrata, i vuku te na sve strane. Ona prebrzo odrasta; znam da to govore svi roditelji, ali tako je.

Smiri se, govorim sebi. Najzad, Olivija je naposljetku naučila da bude zadovoljna okolnostima. Kada je bila mače, trčala je ka vratima kad god bih ih otvorio. Tamo napolju nikada ne bi mogla da preživi, ali ipak je trčala. Sada zna da ne treba. Ono što želimo nije uvek najbolje za nas. Ako mačka može to da nauči, može i Loren. Nadam se.

^{*} Engl.: *tween* – dete između osam i dvanaest godina. (Prim. prev.)

* * *

Dan se bliži kraju a posle večere je vreme da Loren krene.

„Zdravo, mačkice“, govorim.

„Zdravo, tata“, kaže ona.

„Vidimo se iduće sedmice.“

„Aha.“ Ona se igra kaišem na rancu. Kao da ne mari, ali meni ovaj deo uvek presedne. Postavio sam kao pravilo da joj ne pokazujem koliko sam uznemiren. Ponovo puštam ploču. Ženin glas vijuga kroz vreli sumrak.

Kada mi je loš dan, *sada* i *onda* postaje nepouzđano. Na određenim mestima širom kuće čujem mamin i tatin glas. Ponekad se svađaju oko toga ko će ići u prodavnicu. Katkad se čuje kako zvoni i zuji stari telefon u predsoblju, a onda mama razgovara sa školom, govori im da sam opet bolestan. Ponekad se probudim na njeno dozivanje na doručak. Zvuk je potpuno jasan. Onda se spusti tišina, a ja se setim da ih više nema. Samo bogovi znaju gde su.

Bogovi su bliže nego što biste pomislili. Žive među drvećem, ispod kore toliko tanke da se može zagrebati i probiti noktom.

Olivija

Kad me je Ted pozvao, bila sam zaokupljena lizanjem noge tamo gde me svrbi. Pomislila sam: Dođavola, ovo nije zgodan trenutak. Ali čula sam onaj ton u njegovom glasu, te sam prestala i otišla da ga potražim. Trebalo je samo da pratim vrpču, koja je danas raskošno blistavozlatna.

On je stajao u dnevnoj sobi. Oči su mu bile nestale. „Mačkice“, ponavljao je iznova i iznova. Uspomene su se kretale u njemu kao gliste ispod kože. U vazduhu je bila grmljavina. Bila je to gadna epizoda.

Naslonila sam se bokom na njega. On me je podigao drhtavim rukama. Njegov dah mi je pravio puteve u krznu. Prela sam mu na obrazu. Vazduh je počeo da se smiruje, elektricitet je slabio. Tedu se usporilo disanje. Trljala sam lice o njegovo. Osećanja su mu pokuljala u mene. Bilo je bolno, ali mogla sam to da podnesem. Mačke se ni za šta ne drže.

„Hvala, mačkice“, prošaptao je on.

Vidite? Bila sam zauzeta kada me je zvao, ali ipak sam otišla kod njega. GOSPOD mi je podario tu svrhu, i ja rado obavljam svoju dužnost. Odnos je vrlo osetljiva stvar. Mora svakodnevno da se radi na njemu.

Tedica peva, žalosno. Svaku pesmu znam napamet, mala kolebanja u njenom glasu, onu pogrešnu noticu u onoj pesmi o prerijama. Njene pesme sviraju ukrug, danonoćno, kada Loren nije tu. Tedu kao da treba društvo. Valjda misli da se mačka ne računa. Da naginjem tome, možda bih se uvredila. Ali svi tedovi su potrebiti i to se ne sme shvatati lično. Govorim uopšteno. Ne poznajem nijednog teda osim Teda. I Loren, pretpostavljam.

Pričaću od početka. Kako me je pronašao u oluji, onog dana kad nas je vrpca spojila.

Sećam se kad sam se rodila. Nije me bilo, a onda jeste, tek tako. Izgurana sam iz toplote u hladnoću, ritala se slabim šapicama, zamršena u vlaknima lepljive opne. Prvi put sam osetila vazduh na krznu, prvi put otvorila usta da zaplačem. Ona se nadvila nada mnom, velika kao nebo. Topao jezik, topla usta oko mog vrata. Hajde, mačkice, ovde nismo bezbedne. Mamamačka. Ostale smo ostavile u blatu. Nisu preživle prolaz. Ona topla obličja s kojima sam delila mrak svih onih meseci, sada nepomična i na pljusku kiše. Hajde. Bila je uplašena. Videla sam to, čak i onako mala.

Oluja mora da je trajala danima. Ne znam koliko dana. Seljakale smo se u potrazi za toplotom, zaklonom. Oči mi još nisu bile otvorene, te se sećam mirisa i dodira: mekog zemljanog mesta gde smo spavale, jetkog vonja pacova. Njenog krzna na mom nosu kada bi se čvrsto sklupčala oko mene, nejasnog mirisa lišća božikovine.

Kada su oči počele da mi se otvaraju, videla sam mutno. Kiša je lila kao blistavi noževi. Svet je praštao i drhtao. Nikada nisam poznavala ništa drugo, te sam mislila da je uvek oluja.

Naučila sam da stojim a zatim i da hodam, pomalo. Počela sam da shvatam kako nešto nije u redu s mamamačkom, u njenom telu. Pokreti su joj se usporavali. Stizalo je manje mleka.

Jedne noći sklonile smo se u jednu vododerinu. Iznad nas, na snažnom vetru, drhtalo je i šibalo trnovo žbunje. Ona me je

ugrejala i nahranila. Prela je. Zvuk je jenjavao, njena toplota blendela. Zatim se umirila. U mene je počela da se uvlači studen.

Začula se neka tutnjava i pojavio se zaslepljujući zrak svetlosti, ne drhtave svetlosti s neba, već nekog žutog kruga. Nešto nalik pauku od mesa, što se svetlucalo od kiše. Tada nisam imala reč za ruku. Ona me je obavila, podigla me od mame.

„Šta je ovo?“ Na njemu se snažno osećao miris mokre zemlje. Manžetne su mu bile klizave od blata. U blizini je brujala neka životinja. On me je stavio u tu životinju. Kiša je udarala po metalnom krovu kao kamenčići. Ušuškao me je, utoplio. Čebe je bilo žuto, sa šarom plavih leptira. Imalo je miris nekoga koga sam poznavala, ili žudela da upoznam. Kako je to moguće? Još nikoga nisam poznavala.

„Jadna mačkice“, kazao je on. „I ja sam sâm.“ Liznula sam ga po palcu.

Tada se dogodilo. Na grudima, preko mesta gde mu je sigurno srce, sabirao mu se prigušen beli sjaj. Sjaj je prerastao u vrpca, koja se pružala kroz vazduh. Vrpca mi se približavala. Veslala sam šapama i opirala se. Ali čvrsto me je držao. Osećala sam kako mi se svetlost obavija oko vrata, povezuje me s njegovim srcem. Nije bolelo. To nas je spojilo. Ne znam da li je i on to osetio – volim da mislim da jeste.

Zatim me je doneo u ovu lepu toplu kuću gde stalno mogu da spavam i budem mažena. Ako ne želim, ne moram ni da gledam spoljašnji svet! Svi prozori su zakucani daskama. Ted je od mene napravio kućnu mačku i odonda ne moram ni o čemu da brinem. Ovo je naša kuća, koja je samo za nas, i niko drugi ne sme da ulazi. Osim Noćnog, razume se, i zelenih dečaka i Loren. Da budem iskrena, mogla bih bez nekih od njih.

Valjda bi trebalo da nas opišem. Tako se to radi u pričama. Ovo je teško. Nikada ne mogu da razlikujem tedove na TV-u. Ne znam koje su pojedinosti bitne. Hoću reći, moj Ted je pomalo boje peska? I na licu ima površine riđež krzna i gušće krzno na glavi, koje je donekle tamnije nijanse, slično lakiranom drvetu.

Što se mene tiče, Ted me uvek zove „ti“ ili „mačkice“. Ali zovem se Olivija. Imam usku belu prugu na grudima, koja mi ističe krzno crno kao ugalj. Rep mi je dugačak i tanak kao štapić. Uši su mi velike, naširoko se okreću i blago su zašiljene. Vrlo su osetljive. Oči su mi oblika badema i zelene kao masline za koktele. Mislim da je u redu da kažem da sam lepa.

Ponekad smo sjajan tandem, a ponekad se svađamo. To prosto tako ide. TV kaže kako sve moraš da prihvatiš, i tedove i mačke, takve kakvi su. Ali moraš i da imaš granice. Granice su važne.

Dosta je za sada. Osećanja veoma zamaraju.

Prenem se iz dremke, na zvuk daleke zvonjave, ili nekog visokog glasa što me doziva.

Tresem glavom da se rasanim. Ali zvuk i dalje traje. Da li negde neko slabašno peva? Ne dopada mi se to. *IiiiiiiIIIIiiii*.

Narandžasti tepih mi predivno prija na jastučićima šapa, kao da hodam po mekim pilulicama. Boje je sunca što zalazi nad morem. Svetlost šara zidove kroz špijunke. Zidovi su ovde smirujuće tamnocrveni. Ted i ja mislimo da je to prelepa boja. Slažemo se u nečemu! Tamo je Tedova fotelja, kože izlizane tako da blista na glavi i naslonima za ruke. Srebrna izolir traka pokriva rupu gde ju je ubo nožem za meso za vreme jedne trke u motokrosu. Volim sve u vezi sa ovom sobom osim dva predmeta što stoje na polici iznad kamina, pored muzičke kutije.

Prvi predmet koji mrzim zove se matrjoška. Ona u sebi sadrži manju verziju sebe, pa još jednu u njoj i tako dalje. Kako je to grozno. One su zarobljenice. Zamišljam ih kako sve vrište u mraku, nesposobne da se mrdnu i da govore. Lice lutke je široko i belo se smeši. Kao da je veoma srećna što drži svoju decu u zatočeništvu.

Druga stvar koju mrzim jeste fotografija povrh kamina. Roditelji, koji zure iza stakla. Mrzim sve u vezi s njom. Ram je

veliki i srebrn, krasi ga šara grožđa, cveća i veverica. Odvratan je. Lica veverica izgledaju kao da su istopljena i pocrnela od vatre. Kao da je neko sipao topljeno srebro preko živih stvorenja a onda ostavio da se to ohladi. Ali najgora je fotografija u ramu. Jezero, crno i staklasto u pozadini. Dvoje ljudi stoje na peskovitoj plaži. Njihova lica su samo rupe ni u šta. Roditelji nisu bili fini prema Tedu. Kada god se približim fotografiji, osećam kako me prazno cimaju njihove duše.

Međutim, muzička kutija mi se dopada. Ona ženica je istegnuta toliko uspravno kao da se napreže ka nebesima.

IiiiIiiii. Ona visoka zvonjava ne dopire od Roditelja. Okrećem im leđa, dižem rep i pokazujem im dupe.

Ružičasti bicikl stoji nasred poda u dnevnoj sobi, a pomoćni točkovi se neprimetno okreću. Loren. Ona je Tedova mala tedica. Ili možda pripada nekom drugom tedu a on samo vodi računa o njoj? Ne pamtim. Njen miris ostaje na tepihu, na naslonu za ruku na fotelji, ali neupadljiv je. Mora da je već otišla. Dobro je. Ali nikada ne vrati taj prokleti bajs na mesto. Ajoj. Zapravo se trudim da govorim „prk“, a ne – *kašljuc, kašljuc*. Ne volim da hulim.

Kada Loren dođe u posetu, odlazim u svoj sanduk. Tamo ima mesta za moje misli. Uvek je mračno i dobro. Sigurna sam da GOSPOD ne bi odobrio ovo što ću upravo reći, ali – mali tedovi su grozni. Nikad se ne zna šta će uraditi. A Loren ima nekakav *psihološki problem*; nisam upoznata s pojedinostima, ali čini mi se da to podrazumeva da je vrlo bezobrazna i glasna. Mačke su osetljive na buku. Mi vidimo ušima i nosevima. I očima, očigledno, hoću reći.

U kuhinji moj sanduk stoji do zida. Pripijam se uvom na hladnu stranu da oslušnem, ali ne verujem da ono zavijanje dopire odatle. Ted je ponovo naslagao tegove na nju, pa ne mogu da uđem. Razdražuje me to. Loren je ostavila naškrabane, neuredne žvrljotine po čitavoj tabli pored frižidera. *Bla bla bla*, napisala je. *Ted je Ted. Olivija je mačka*. Kakva SJAJNA

zapažanja. Ona će daleko dogurati. Frižider tandrče, voda kaplje iz slavine. Ali zvonjavica u mojim ušima i dalje traje, ne podudara se ni sa jednim od tih zvukova.

U prostoriji sa svim onim brujanjem sve je onako kao što treba da bude. Svi ormarići su zatvoreni. Čujem kako aparati tiho predu iza zaključanih vrata. Mobilni telefon, laptop, štampač. Svi zvuče kao da su živi i uvek imam utisak da će mi se svakog časa obratiti, ali nikada to ne učine.

To se nastavlja, taj slabašni zvuk sličan zvonjavi ili piskavom glasu. Tu buku ne proizvode aparati.

Penjem se na sprat. To uvek liči na svojevrsno poboljšanje. Takođe volim da spavam na stepeniku koji je tačno na sredini stepenica. Tako imam utisak da lebdim. Tepih je crn i dobro se utapam spram njega. Ted se ponekad saplete o mene. Previše pije.

Dok prolazim kroz sobe, zvuk kao da se niti pojačava niti stišava, što je čudno. Vrata za tavan zaobilazim u širokom luku. Loše mesto. Penjem se na zadnje noge da povučem kvaku na vratima spavaće sobe. Ona onako snažno škljocnu i širom se otvore. (Volim vrata. Naprosto ih obožavam.) Na Tedovom krevetu stoji pet ili šest koturova izolir trake. Kupuje je na metar. Ne znam za šta je sve koristi. Liznem traku. Lepljiva je i snažna. Ono *iiiiooooiii* mi još tiho zvoni u uvu. Sa nestrpljenjem *veslam* šapama. Umišljam li ovo, ili je zvuk nezatno metalan, šupalj, kao da dopire iz cevi?

U kupatilu skačem da proverim slavine. Iz njih ne dopire nikakav zvuk osim unutrašnjeg odjeka vazduha. Liznem metal i njušnem skramu što prekriva ivice umivaonika. Ted nije preterano čist ted. Njegovo kupatilo ne liči na kupatila na TV-u.

Otvorena su vrata kućne apoteke. Na policama stoje tube u dugim mrkim redovima. Pomazim ih vrhom repa a onda ih malko gurnem. Tube padaju i lupaju, a iz njihovih otvora pljušte pilule. Ružičaste, bele, plave. On ih nikada čestito ne zatvori, jer to su sigurnosni poklopci i ne može da ih otvori kada je pijan.

Pilule su se sve pomešale na prljavim pločicama. Dve su sletele u lokvicu ostalu od njegovog jutarnjeg tuširanja. Već krvare ružičasto u vodu. Čušnem po podu jednu zeleno-belu kapsulu.

IIIIioooooiiii. Onaj visoki zvuk. To je poruka, znam to, i kao da je samo za mene. Ali nema vremena da se to prokljuvi jer vreme je za *nju*.

Vezana sam za Teda vrpcom, i pazim na njega kao što mi je GOSPOD naredio. No ipak imam život van njega, znate? Imam interesovanja. Pa dobro, jedno. Sada je vreme za *nju* i to je veoma uzbudljivo.

Sjurim se niz stepenice i otrčim do prozora, izbegavajući ružičasti bajs, idući drugim putem iza kauča, ostavljajući otiške šapa u prašini. Mada znam da ne kasnim, ne mogu a da se ne uplašim da kasnim. Ali krugovi svetlosti su pod *tačno* odgovarajućim uglom na zidovima. Skačem na stočić sa zelenim makrameom. Ako stanem na zadnje noge i malčice se istegnem, taman mogu da pogledam kroz špijunku što gleda na ulicu, kroz mali hrast. Vrpca ide za mnom u vazduhu, blistavosrebrna.

Ostale špijunke su tedovske visine i ne mogu da ih dosegnem. Samo ovako mogu načas da vidim spoljašnji svet. Rupa je mala, približne veličine novčića od dvadeset pet centi. Ne vidi se mnogo; uvijeni potez hrastovog debla, neke gole zimske grane, kroz njih pola metra pločnika. Dok gledam, sivo nebo popušta i sneg počinje nežno da pada u tišini. Pločnik polako nestaje pod belinom, svaka grana drveta nosi tanku crtu snega.

Ovo je sve što poznajem, ovaj novčić sveta. Smeta li mi to? Nedostaje li mi da izlazim? Nimalo. Napolju je opasno. Dok god mogu *nju* da vidim, ovo mi je dovoljno.

Nadam se da Ted neće pomeriti sto s makrameom. Bilo bi to baš nešto što bi on mogao da uradi. Onda bih morala zaista da se naljutim, a uopšte ne volim da se ljutim.

Ako ona ne bude došla, čekaću. Razume se, to je suština ljubavi. Strpljenje i istrajnost. GOSPOD me je tome naučio.

Pre nje stiže njen miris, pada kroz vazduh kao med što curi na tost. Ona izlazi iza ugla svojim gracioznim krupnim korakom. Kako da je opišem? Prugasta je kao prašnjavi tigrić. Njene žute oči iste su boje kao kora zrele zlatne jabuke, ili pišačka. Prelepe su, hoću reći. Ona je prelepa. Zastaje i isteže se, na ovu i onu stranu, pušta duge crne kandže. Trepće dok joj pahuljice snega sleću na nos. Iz usta joj štrči nešto srebrno, možda rep. Neka ribica poput sardine ili incuna. Oduvek se pitam kakav je ukus prave ribe. Ja dobijam načose sa sirom i preostale pileće čuftice, ili stari goveđi vrat na popustu s police u *Seven elevenu*. A kada sam baš gladna, moram da zamolim Noćnog da lovi umesto mene. (Gnušam se nasilja svake vrste, ali nisam ja stvorila svet, a kad moram, moram.)

Nadam se da ti je riba ukusna, čutke govorim prugastoj mački. Šapom milujem šperploču. *Volim te*. Vetar se pojačava i ječi, vazduh je pun uskovitlanog snega i ona nestaje u blesku crne i zlatne. Predstava je gotova. GOSPOD daje, i GOSPOD uzima.

Nakon što je vidim, obično volim samo da sednem i kratko razmislim. Ali vratilo se ono zavijanje, sada je glasnije. Trljam se šapom po uvu dok ne bude blistavo i bolno. To mi ne pomaže. Odakle to dopire, dođavola? *Oooooiiiiioooooii* nastavlja se unedogled. Kako bilo šta da uradim s tim u ušima? To je kao satiće. Još gore, jer maltene kao da je u meni i neće da stane. Pomisao mi unosi nelagodu. Zbog čega satiće zvoni? Koji je čas kucnuo? Treba mi savet.

Obraćam se svojoj Bibliji. Pa dobro, sada je moja. Mislim da je pripadala Tedovoj majci. Ali ona je otišla, i dok se ne bude vratila, nije mi krivo što je koristim. Stranice su tanke i šaputave, kao sasušene latice cveća. Na korici ima zlata, koje zapada za krajičak oka kao tajna. Ted je drži na visokom stolu u dnevnoj sobi. Iskreno, šteta je da stoji kod njega, nikada je ne otvara. Knjiga postaje donekle otrcana, ali na kraju krajeva, moram da se pomolim.

Skačem pored knjige. Ovaj deo je zabavan jer uvek imam utisak da ću svakog časa spasti. Opasno drhtim u međuprostoru. Zatim guram knjigu šapom, gurkam je preko ivice.

Ona padne na pod uz veliki prasak, ostane širom otvorena. Čekam, jer još nije gotovo; posle nekoliko trenutaka kuća se zatrese i začuje se tutnjava u zemlji. Prvi put kada se to dogodilo, mjauknula sam i sakrila se ispod kauča. Ali s vremenom sam shvatila da su to njegovi znaci da radim kako treba.

Skačem na tlo, glatko slećem na sve četiri šape a GOSPOD mi upire pogled u stih koji želi da vidim.

Ljubavi! da ljubimo jedan drugoga; jer ljubav je od Boga, i svaki koji ima ljubav od Boga je rođen, i poznaje Boga.*

Uzdrhtim koliko je to ispravno. Volim svog Teda, svoju prugastu mačku, svoju kuću, svoj život. Ja sam srećna mačka.

Kada naiđem na stih koji mi se sviđa, pokušam da ga zapamtim – kao onaj što sam ga upravo navela. Ali ume da bude teško držati čitave fraze u glavi. To je kao da preturiš čašu klikera na tvrd pod. Otkotrljaju se na sve strane u mrak.

Knjiga je zapravo samo vodič. Mislim da je GOSPOD drugačiji za mačke. Draže mu je da se nama obraća neposredno. Mi ni na šta ne gledamo onako kao tedovi.

Smeštam se na kauč u kolut sunčeve svetlosti. Namerno okrećem leđa paloj Bibliji, kako bi Ted znao da to nema nikakve veze sa mnom. Zavijanje je donekle utihnulo.

E sad, zašto sam još obuzeta zlom slutnjom? Šta bi to moglo da ne valja? Stih iz Biblije nije mogao biti pozitivniji. U svakom slučaju, štos za život je sledeći: ako ti se ne dopada to što se događa, spavaj dok ne prestane.

* Svi citati iz Biblije dati su prema prevodu Vuka Karadžića i Đure Daničića, izdanje Britanskoga i inostranoga biblijskoga društva, 1952, Beograd. (Prim. prev.)

Ted

Razmišljam kako treba da snimim neka sećanja na mamu. Tako neće nestati, čak i ako ja budem nestao. Ne želim da ona bude zaboravljena. Međutim, veoma je teško izabrati jedno. Većina mojih uspomena u sebi ima tajne i nije upotrebljiva.

Imam sjajnu ideju. Možda onaj dan na jezeru? U toj priči nema tajni. Isprva ne mogu da nađem napravicu za snimanje; siguran sam da sam je poslednji put imao u kuhinji. Naposletku, posle pretrage, pronalazim je iza kauča u dnevnoj sobi. Čudno. Ali takav vam je moj mozak.

Dakle. Evo kako sam zavoleo ptice. Bilo je leto i otišli smo na jezero. Imao sam šest godina i ne sećam se bogzna čega iz tog uzrasta, ali sećam se tog osećaja.

Mama je toga dana bila u tamnoplavoj haljini, svojoj omiljenoj. Ona je lepršala na vrućem vetriću što je zviždao kroz odškri-nut prozor. Kosa joj je bila vezana, ali su se neke vlasi izvukle iz punde. Šibale su je po vratu, koji je bio dug i beo. Tata je vozio, a njegov šešir je bio crn planinski venac spram svetlosti. Ležao sam na zadnjem sedištu, ritao se i gledao kako promiče nebo.

„Mogu li da dobijem macu?“, upitao sam, kao što sam katkad radio. Možda sam mislio da je mogu iznenaditi pa da mi drugačije odgovori.

„Ne držimo životinje u kući, Tedi“, kazala je ona. „Znaš šta mislim o kućnim ljubimcima. Okrutno je držati živa stvorenja u zatočeništvu.“ Videlo se da nije odavde. Glas joj je još imao jedva čujan prizvuk zemlje njenog oca. Nazalni zvuk oko slova „r“. Ali pre je bilo do toga kako se držala, kao da očekuje udarac s leđa.

„Tata“, rekao sam.

„Slušaj majku.“

Na to sam složio izraz kao da plačem, ali samo za sebe. Nisam želeo da budem napast. Gladio sam rukom vazduh i pravio se da pod njom osećam svilenkasto krzno, tvrdu glavu sa znatiželjnim ušima. Mačku sam želeo otkad sam znao za sebe. Mama je uvek odbijala. (Sada ne mogu a da se ne pitam da li je ona znala nešto što ja nisam, da li je videla budućnost, kao crvenu prugu na obzorju.)

Kada smo prišli jezeru, vazduh je poprimio miris duboke vode.

Došli smo rano, ali obala je već bila prekrivena porodicama, ćebadima raširenim kao kvadrati šahovskih tabli na belom pesku. Vodeni cvetovi* su visili u oblacima nad blistavom površinom. Jutarnje sunce je bilo jako; svrbelo me je na koži kao sirće.

„Ne skidaj prsluk, Tedi“, rekla je mama. Bilo je vruće, ali znao sam kako ne treba da se raspravljam.

Igrao sam se s tatom u vodi. Mama je sedela u svojoj stolici, držala svoj plavi svileni suncobran. Obod se mreškao na povetarcu. Ona nije čitala. Samo je gledala kroz šumu, zemlju i vodu, nešto što niko od nas nije mogao da vidi. Izgledala je kao da sanja, ili motri hoće li se pojaviti neki neprijatelj. Kada se osvrnem na to, verovatno je radila i jedno i drugo.

* Vodeni krilati insekti koji pripadaju redu efemeroptera. (Prim. prev.)

Na tezgi za suvenire imali su male priveske za ključeve izdeljane od borovine iz ovdašnje šume. Bili su predivni, u obliku pasa, riba i konja. Blago su se njihali, gledali me svojim drvenim očima, dok su srebrni privesci odbleskivali svetlost. Pretresao sam ih prstima smežuranim od vode. Našao sam je pozadi na postolju, savršenu malu mačku koja sedi prava kao strela spojenih šapica. Rep joj je bio upitnik, uši nežne. Drvodjelja je radio s prirodnim zavojitim šarama i linijama u drvetu kako bi se činilo da ima svileni krzno. Žudeo sam da je imam. Imao sam utisak da smo stvoreni jedno za drugo.

Na rame mi je pala mamina ruka. „Vrati to, Tedi.“

„Ali nije prava“, kazao sam. „Samo je drvena. Mogao bih da je držim u kući.“

„Vreme je za ručak“, rekla je ona. „Hajde.“

Vežala mi je salvetu oko vrata i dala mi dve teglice s plavo-belim etiketama – jednu s pireom od jabuka, jednu od šargarepe – i kašiku. Zamisljao sam da nas ljudi gledaju, iako verovatno nisu. Druga deca oko nas jela su viršle i sendviče. Mama me je videla kako gledam.

„Te stvari su pune masti i konzervansa“, kazala je. „Naš ručak je celovit u pogledu hranljivosti. U tim teglama nalaze se svi vitamini koji su ti potrebni. I to nije skupo.“ Govorila je svojim glasom medicinske sestre, koji je bio malo dublji od njenog uobičajenog glasa, sa skraćenijim suglasnicima. Na svom poslu u bolnici mama je vodila računa o bolesnoj deci. Znala je o čemu govori. Tako da s glasom medicinske sestre nije bilo rasprave. Tata je bio između dva posla. Kao da je upao u neku mračnu prazninu iz koje nije mogao da izađe. Čutke je jeo suve šljive i sutlijaš. Tegle su izgledale malene u njegovim krupnim mrkim šakama. Izvadio je termos za kafu.

Nedaleko od nas jednu bebu je hranila jedna nestrpljiva riđokosa žena. Etiketa je bila plavo-bela. Naprasno me je spopao